

Změna nezměna

Otvíráme nový ročník bulletinu Jezuité, prostředku naší komunikace s přáteli, dobrodinci, spolupracovníky a sympatizanty. Ani tentokrát se nový ročník nevyhnul změnám, které neustále provázejí náš život. Tou nejzřejmější je výměna na postu odpovědného redaktora, který chce touto cestou poděkovat svým předchůdcům, zvláště Janu Regnerovi.

Změna ročníku přináší i trojí „zeštíhlení“ – jednak ve složení redakce, která je od ledna pouze dvoučlenná; dále zeštíhlení počtu čísel v ročníku – bulletin bude nadále vycházet jako čtvrtletník; a nakonec zeštíhlení o rubriku úmyslů Apoštolátu modlitby, které budou nyní přikládány jako zvláštní letáček.

Jinak chceme plně navázat na podobu, kterou bulletin získal v předchozích ročnících, zejména v loňském „jubilejním“. Chceme nadále informovat o naší práci v provincii, nahlédnout do života jezuitů v cizině, seznamovat Vás s osobnostmi našeho řádu, ať už žijícími (v tomto čísle pater J. Cukr), nebo těmi, u nichž by bylo škoda, aby zapadly prachem zapomnění (v tomto čísle pater F. Němec).

Chceme tak dále vyjadřovat dík za Vaši přízeň, které se dostává našemu skromnému dílu pro dobro Božího lidu v naší zemi.

Petr Havlíček SJ

Ignác mluví k jezuitům

Věhlasný jezuitský teolog Karel Rahner se po 2. vatikánském koncilu zapojil do vnitrořádové debaty o zdnešnění odkazu sv. Ignáce z Loyoly dílkem Rede des Ignatius von Loyola an einen Jesuiten von heute. Pojal jej jako dopis sv. Ignáce dnešním jezuitům. Ač ve svých někdy intelektuálně náročných formulacích nezapře teologa, je jeho dílko zejména osobním vyznáním lásky k zakladateli jezuitů. Přinášíme první část tohoto textu.

Já, Ignác z Loyoly, se zde chci pokusit říci něco o sobě a o úkolu dnešních jezuitů, pokud se cítí být vedeni Duchem, který kdysi hýbal mnou a mými druhy při zakládání tohoto řádu. Nehodlám převyprávět svůj životopis pro současnost, jak se o to občas různí lidé pokoušejí. Já jsem ten svůj krátce před smrtí napsal, vy jej máte a dobře znáte. Kromě toho o mně a o našem řádu v každém století vznikla řada knih dobrých, ale i špatných. Já bych nejraději promluvil o blaženém Božím mlčení, ale to je skoro nemožné už proto, že slova pronesená ve věčnosti se přitom nevyhnutelně musí vtělit do časnosti a zároveň stále ještě zůstanou zahalena do mysteria věčného Boha.

Neříkej překotně a lehkomyšlně, že má slova rád přijmeš za svá. Jako teolog bys měl vědět, že naslouchání nikdy zcela neodráží řečené. A i když to, co slyšíš, sám proměníš v psané slovo, zůstane, myslím, pořád ještě

zachováno něco z toho, co jsem chtěl říci já.

Bezprostřední zkušenost s Bohem

Jak víš, toužil jsem „pomáhat duším“, tedy mluvit k lidem o milosti v Ježíši Kristu ukřižovaném a zmrtvýchvstalém, a tím napomáhat vykoupení jejich svobody a její vplynutí do svobody Boží. Použil jsem k tomu v tehdejší církvi běžného způsobu mluvy a byl jsem přesvědčen, že jen jinými slovy říkám staré pravdy. Chtěl jsem jiným zprostředkovat svou vlastní zkušenost, započatou v průběhu rekonvalescence v Loyole a pokračující až k rozhodujícímu poustevnickému období v Manrese, kde jsem zakusil bezprostřední Boží blízkost.

Když teď mluvím o Boží přítomnosti, nepocituji potřebu svolávat k prozkoumání podstaty takové zkušenosti odborné teologické konsorcium. Úmyslně nechávám stranou její doprovodné okolnosti, které jsou

samozeřejmě dobově a subjektivně podmíněné. Mluvím o viděních, symbolech, o naslouchání hlasům, ale ne už o daru slz a podobných věcech. Tvrdím pouze, že jsem se setkal s nepojmenovatelným a nevyzpytatelným Bohem, mlčícím, a přesto blízkým v jeho trojjediné přítomnosti, kterou jsem zakusil mimo prostor lidské představitosti. Když se On přibližuje, nelze si Jej splést s ničím jiným.

Můj způsob mluvy zní možná ve srovnání s vaším současným zbožným a s co nejvznešenějšími výrazy pracujícím vyjadřováním trochu banálně. V podstatě jde ale o něco ohromujícího. Já jsem to prožíval jako zcela novou a naléhavou přítomnost Boha, přesahujícího naše chápání i naši představitost; ta se prolamuje i do bezbožnosti vaší doby, odmítající ve skutečnosti jen modly, které byly v nedávné době bezhlučně a přece zároveň hrůzně ztotožněny s nepojmenovatelným a nepostizitelným Bohem, o němž mluvím. Nevidím, proč bych nemohl mluvit o bezbožnosti pronikající i do samotné církve, alespoň pokud jejím programem zůstává na cestě dějinami nadále spojení s Ukřižovaným a kácení všech nepravých božstev.

Ostatně, nevydělalo vás opravdu nikdy při četbě *Poutníka* mé tvrzení, že mi má mystika zjednala takovou jistotu víry, že by ji nezviklalo ani úplné zmizení Písma svatého? Není

to typická cesta subjektivního mysticismu k úplnému opomíjení církve? Však mě také vlastně ani tolik nepřekvapilo, když mě v Alcalá, Salamance i jinde považovali za *alumbrado*, dnes bychom řekli přepjatého charizmatika. Já přese všechno trvám na tom, že jsem skutečně zažil Boží přítomnost; to, jak ji mám označit, to přenechám bez odporu vaší teologické spekulaci. Je pravda, že jsem o tom psal způsobem, který mně samotnému dnes připadá dojemně dětský a jen velmi, velmi přibližný. Ale jedno je jisté: Od Manresy se tato moje zkušenost setkání s Bohem dále prohlubovala (a můj přítel Nadal ji už tehdy zformuloval filozoficky).

S Bohem samotným! Setkal jsem se s Bohem samotným a ne jen s lidskými výroky o něm. S Bohem a jeho absolutní, neodvozenou svobodou, která je mu vlastní a která není k nalezení v žádném průsečíku časných zkušeností s lidskými úvahami o nich. A tvrdím, že dotáhnete-li váš podprahový ateizmem živěný sekularizmus včetně průchodu hořkostí života až do jeho nejzazších důsledků, budete moci udělat stejnou zkušenost jako já. Znamená to totiž dojít až na rozcestí mezi životem a smrtí, na místo rozhodnutí buď pro naději, která už se neopírá o žádné zdůvodnění a jen prostě trvá – anebo pro absolutní zoufalství, a v tomto okamžiku k vám Bůh napřáhne pomocnou ruku (není

divu, že i já jsem se v Manrese v jednom okamžiku ocitnul na pokraji sebevraždy).

Uvedení do vlastní zkušenosti

Zkušenost, o které mluvím, je milostí, ale to neznamená, že je někomu principiálně nedostupná či dokonce odpírána. Svou zkušenost jsem nepovažoval za vyvolenecké privilegium, a proto jsem dával exercicie každému, kdo o ně projevil zájem. Dělal jsem to už před studiem vaší teologie, ve které jsem to později s určitými nesnáze dotáhl až na pařížského Magistra (při vzpomínce na to se nemohu neusmívat), čímž jsem dosáhl kněžského svěcení a církevně-svátostné pravomoci – ostatně, proč ne? Exerციtátoři, jak jim dnes říkáte, zprostředkovávají při veškerém církevním zakotvení své činnosti a při vši obezřetnosti a odstupu nikoli úřední, oficiální názor církve, ale (v míře, v jaké jsou toho schopni) pomoc, jejímž cílem je

vlastní a nezprostředkované setkání dotyčné osoby s Bohem. I moji přátelé k němu byli odstupňovaně nadáni; v Paříži mi z první skupiny nakonec nezbyl žádný, všichni mi utekli. Tehdy jsem k exerciciím připojoval známá pravidla *sentire cum ecclesia* (o církevním smýšlení), jako ozvěnu církevních soudních procesů, vedených proti mně kvůli mému vztahu k církevní instituci. Všechny ty spory jsem vyhrál a po zralé úvaze jsem činnost svou i svých společníků postavil pod papežskou autoritu. Ale to hlavní zůstalo: Bůh může a chce jednat se svým stvořením bezprostředně, člověk se může do takového vztahu k Bohu dostat, může na sobě samém zakusit svrchovanost Boží svobody, která nevyvěrá z rozumného vážení všech okolností a není výsledkem vlastního o logiku opřeneho rozhodnutí. V tom spočívá originalita mé spirituality.

(pokračování)

Karel Rahner SJ

Přeložil Petr Kolář SJ

„Znamená to dojit až na rozcestí“
(Repro archiv)

Zamotaný příběh

Alois Kroess (1856–1928) je u nás pro málokoho mimo Tovaryšstvo známou osobností. A přece je tento rakouský jezuita z přelomu 19. a 20. století autorem obsáhlého díla s názvem Geschichte der Böhmischen Provinz der Gesellschaft Jesu, tedy Dějin České provincie Tovaryšstva Ježíšova, jediného svého druhu a rozsahu.

V době, kdy je sepisoval, Česká provincie Tovaryšstva neexistovala. Celý řád byl v roce 1773 zrušen a po jeho postupné obnově od roku 1814 už slavná Česká provincie Tovaryšstva nebyla obnovena. Vznikla jen provincie rakouská, do které čeští jezuité patřili, tak jako celé České království patřilo do habsburské monarchie. Kroess tedy sepisoval dějiny České provincie do zrušení Tovaryšstva, a své dílo pojál ze široka. Dva svazky prvního dílu, celkem skoro tisíc stran, vydal v rámci řady *Quellen und Forschungen zur Geschichte Österreichs und der angrenzenden Gebiete* v roce 1910. Druhý díl, opět v podobně objemných dvou svazcích, vyšel ve stejném nakladatelství a ve stejné řadě až v roce 1938, deset let po autorově smrti. I tak se ale dílo zastavilo u dění v letech těsně po uzavření Vestfálského míru (končí rokem 1657), zbytek zůstal v rukopise, jehož vydání už bylo v rukou od roku 1928 nově ustavené Československé provincie. Rukopis ovšem

nebyl autorem dotažen do podoby, která by umožnila okamžité vydání. Bylo nutné jej redakčně zpracovat, a to se protáhlo už do počátku 2. světové války a obsazení Československa hitlerovským Německem. Jezuitská činnost tím byla znovu na několik let násilně přerušena, a protože jen o 33 měsíců později ji znovu přerušili komunisté, k vydání třetího dílu už nedošlo.

O čtyřicet let později, po roce 1989, se zdálo, že rukopis je ztracen. Nikdo z těch, kdo na něm pracovali před komunistickou razií proti řádům v naší zemi, už nebyl naživu, a nikdo si ani nepamatoval, kde se vlastně rukopis v době záboru v dubnu 1950 nacházel. Pisatel těchto řádků po něm pátral v době, kdy připravoval na pařížské jezuitské fakultě licenciát o nástupu potridentské reformy v českých zemích, ale v žádné knihovně z těch, které přicházely v úvahu (jmenovitě pak v římském archivu Tovaryšstva, kam se takové texty obvykle posílají), po rukopise nebylo

ani stopy. V roce 1996 se ale tehdejšímu ekonomovi České provincie P. Josefu Pazderkovi přihlásil pan J. Dvořák z České křesťanské akademie s tím, že se v jednom lexikonu dočetl o ztrátě Kroessova třetího dílu *Geschichte der Böhmischen Provinz* a že on ten domněle ztracený třetí díl má! Dostal jej od jistého pana Svatopluka Krupičky, kterého připravoval těsně před zátahem proti jezuitům na sňatek P. Šilhan, tehdejší provinciál České provincie Tovaryšstva. V předtuše zlých věcí příštích svěřil panu Krupičkovi rukopis do úschovy, a tak jej zachránil. Přípravu už nedokončili, ale pan Krupička rukopis po celou dobu komunistické totality uchovával a nakonec, už po pádu totality, jej svěřil svému příteli panu Dvořákovi. Do složky vložil člen tehdejší České provincie, P. Karl Forster (německé národnosti), který rukopis přepisoval, lísteček s větou „Dokončeno Ad maiorem Dei Gloriam v květnu 1945. Doufám, že tentokrát konečně vyjde...“.

Pochopitelně nevyšel a je vlastně zázrak, že se vůbec zachoval. Snad se to podaří na třetí pokus; hezké by bylo, kdyby to mohlo být k výročí obnovy České provincie, tedy k roku 2008. Přepis do elektronické podoby je už na světě, probíhá jeho první korektura a je naděje, že bude zhruba za rok dokončena. Od ní k edici je ale ještě daleko. Mezitím se vyrojilo několik problémů, na které sotva někdo mohl pomyslet dříve, než se ru-

kopis začal vážně připravovat k vydání: kniha je psána německy, finální korekturu bude muset zřejmě udělat německý korektor; obsahuje ale stovky odkazů na prameny, z nichž řada má český název, takže se musí myslet i na jejich pravopis; P. Forster možná ani neměl k dispozici psací stroj s českými písmeny, jeho přepis je v tomto ohledu nedokonalý; kolik zájemců si u nás koupí takto úzce specializovanou publikaci v němčině? Ukazuje se, že ani dosud vydané první čtyři svazky nejsou běžně k nalezení, ani pražská rezidence Tovaryšstva je nemá, vlastní pouze jejich fotokopie, komunisté odvedli dokonalou destrukční práci! Snad by se v nějaké podobě měly nabídnout zájemcům všechny tři díly najednou... atd.

Přítom jde o jediné tak podrobné dílo o činnosti jezuitů tzv. „prvního Tovaryšstva“ v našich zemích, tedy před zrušením řádu. Tady bude každá pomocná ruka a odborně kompetentní rada drahá, a proto vítána! Najde se nějaký pomocník se zkušeností v oboru? A bude zapotřebí i dosti veliké sumy peněz, taková kniha není pochopitelně tržním tahákem. Její vydání ale bude cenným příspěvkem do snah o znovunavázání tolikrát přerušované kontinuity života jezuitů u nás, a tím také příspěvkem do pokomunistické obrody naší církve, která ještě zdaleka není u konce.

Petr Kolář SJ

Sněmování českých jezuitů

Článkem Černý papež odchází reagovaly loňského února Lidové noviny na dopis O. Petera-Hanse Kolvenbacha o svolání 35. generálního sněmu Tovaryšstva Ježíšova na leden 2008. Chce na něm navrhnout své odstoupení z úřadu generálního představeného, který bude vykonávat již celých dvacet pět let. V dopise O. generál také vyzval, aby se sešly tzv. provinční kongregace.

Pracovních setkání volených zástupců v jednotlivých provinciích se v těchto měsících koná asi devadesát. Velké provincie přitom mají základní počet čtyřicet volených členů a malé dvacet. Průběh kongregací řídí pomocníci Otce generála v římské kurií a provinční přípravné výbory.

Provinční kongregace českých jezuitů se konala již tradičně v novoročně ztichlém velehradském Stojanově od 2. do 5. ledna 2007. Kdo se účastnil? Dvacet členů sněmu bylo zvoleno tajným korespondenčním hlasováním. K nim se přidali provinciál, socius a ekonom, kteří mají právo účasti ze svého úřadu, a provinciál ještě jmenoval tři další členy podle svého výběru, aby byly rovnoměrně zastoupeny komunity, věkové skupiny, druhy apoštolátu apod. Podle stanov kongregace totiž mají mít čtyři pětiny sněmujících složeny poslední sliby, přítomni mají být i bratři a scholastici (jezuité na studiích).

Jaký měla provinční kongregace úkol? Především zvolit jednoho z provincie, kdo se příští rok zúčastní generální kongregace. Na druhém místě pak bylo potřeba projednat tzv. postuláty, tj. jednak návrhy týkající se celého Tovaryšstva k projednání na generální kongregaci, a také záležitosti provincie, k nimž by se měl podle mínění shromážděných vyjádřit P. generál. V závěru byl vyhrazen čas na zamyšlení nad současným postavením jezuitů v českých zemích.

Co z kongregace vzešlo? Do Říma se v lednu příštího roku vydá P. František Hylmar, případně jeho náhradník P. Michal Altrichter. 35. generální kongregaci bylo navrženo, aby zvážila, jak u dnešních kandidátů podpořit vytrvalost v řeholním životě v Tovaryšstvu. Otce generála jsme požádali, aby provincii podpořil v úsilí o založení křesťanské základní školy Nativity v Ústí nad La-

bem. Debatovalo se také o životě v našich komunitách, o výchově a vzdělání jezuitů, o naší spolupráci s laiky, o podpoře povolání a o návrzích na nová díla a na případnou redukci některých prací v návaznosti na změny ve věkové struktuře provincie.

Letošní provinční kongregace byla od obnovy řádového života po roce 1989 čtvrtá, předcházející se sešly v letech 1994, 1999 a 2003. Provinční kongregace sice nemá rozhodova-

cí a řídicí pravomoci, ale poskytuje vzácnou příležitost k setkání, k vyjádření toho, co v provincii probíhá a co Duch vnuká jejím členům ve prospěch celku. Generálnímu představenému a provinciálovi poskytuje cennou zpětnou vazbu a podklady k jejich rozhodování. Mnoho důležitého a povzbuzujícího se vypovědělo v kuloárech a vědomí společné zodpovědnosti za Bohem svěřené dílo, které slouží církvi, se posílilo i společně slavenou eucharistií.

František Hylmar SJ

S jezuitu k Jadranu od 1. do 10. srpna 2007

Ostrov Krk, Benátky, Split, Dubrovník, boka Kotorská
Potápění, horské túry, přírodní krásy a architektura Středomoří

Pro chlapce od 15 let;

Více informací a přihlášky
u br. Václava Dlapky SJ
tel. 221 990 245, mobil 603 193 373
e-mail: v.dlapka@centrum.cz

Náš člověk v Hollywoodu

Podzim a část zimy loňského roku jsem prožil v americké Kalifornii, kde jsem vykonal poslední etapu jezuitské řádové formace – třetí probaci. Kromě hlavní duchovní, formační a studijní náplně svého pobytu na tichomořském pobřeží USA jsem si za vedlejší cíl předsevzal prozkoumat práci a život místní jezuitské provincie. A mohu říct, že počínání kalifornských jezuitů na mě udělalo velký dojem.

Nejprve několik čísel: kalifornská provincie Tovaryšstva Ježíšova má přes čtyři sta členů, na teritoriu provincie se vyskytuje asi 500 jezuitů. Území provincie zahrnuje pět států USA, na tomto území je zřízeno 30 komunit, z toho 24 v Kalifornii, 3 v Arizoně, žádná v Nevadě, 2 v Utahu a 1 na Havaji. Z toho jedna komunita je řízena z Říma (astronomická observatoř Vatikánské hvězdárny v Tucsonu) a druhá – Jezuitská teologická škola v Berkeley, ke které patří asi sto jezuitů – je společným dílem všech severoamerických jezuitských provincií.

Klíčovým prvkem apoštolátu jezuitů je práce na školách: kalifornská provincie založila nejstarší kalifornskou univerzitu Santa Clara University v Silicon Valley, University of San Francisco a Loyola Marymount University v Los Angeles, celkem tedy tři z nejprestižnějších univerzit. Tyto školy jsou skoro stejně velké: na každé pracuje asi 50 jezuitů s 500

pedagogy a zaměstnanci a 8000 studenty, vyučuje se téměř všechno od strojírenství po film a televizi (s jezuitou na Loyola Marymount University spolupracoval Mel Gibson při přípravě a závěrečných úpravách filmu Umučení Krista) a teologii. Nejvíce studentů se věnuje právům. Kampusy univerzit jsou výborně umístěné, rozlehlé a architektonicky výtečně zpracované. Jak je americkým obyčejem, tyto univerzity jsou propagovány populárními sportovními týmy, jejichž utkání často přenáší televize. Provoz těchto ústavů stojí ohromné peníze, nad kterými se nám tají dech. Na druhé straně výborně fungují spolky absolventů, kteří své školy štědře podporují.

Podobně jsou vybavené elitní jezuitské střední školy – je jich pět: v Los Angeles, San Franciscu, Sacramentu, San José a ve Phoenixu. Jsou menší: 1100–1500 studentů, vybavenost je perfektní – od kaple přes jezuitskou rezidenci, dormitáře,

knihovny a studovny, pavilony pro jednotlivé předměty až po bazény a hřiště pro mnoho druhů sportu. Jezuitských profesorů na nich postupně ubývá, nahrazují je laici, a s tím se i prodražuje školné – v současnosti rodiče platí za jeden ročník 10 000 dolarů.

Jako houby po dešti se nyní po Spojených státech rozrůstají ignaciánské školy Cristo Rey. Jedna funguje i v Los Angeles. Původní myšlenka pochází od jezuitů z Chicaga – školy jsou určeny pro studenty z chudých rodin. Čtyři dny v týdnu se učí ve škole, pátý den pracují v různých institucích, aby si platem (6250 dolarů za rok) zaplatili školné (12 000 dolarů), na které by jejich rodiny neměly (platí 2500 dolarů ročně). Na jednom pracovním místě, třeba v bance, se vystřídá za týden

pět studentů ve svých vzorných uniformách. Úspěch škol je překvapující. Počty absolventů přijatých na vysoké školy se blíží 100 %, náročný zaměstnavatelé jsou spokojeni, chlapci jsou motivovaní a hrdí na svou školu, rodiče jsou nadšení a s pýchou hledí ze svých chudých předměstských domků na elegantní mrakodrap v několika kilometrech vzdáleném centru, kde pracuje jejich synek. Zakladatel sbírá veřejná ocenění, mnozí dárce doplácují zbylých potřebných 3000 dolarů ročně na žáka, velkým podporovatelem těchto škol je i Bill Gates.

Tento školní rok se rozjela další ignaciánská střední škola nového typu v Thousand Palms, která se připojuje k síti jezuitských škol. Jezuité v ní ovšem nevyučují, neboť na to jich už není dost, ale formují profesory,

Pláž v Santa Monice
(Foto archiv autora)

Br. Václav Dlapka (druhý zleva) s ostatními jezuiti ve třetí probaci
(Foto archiv autora)

z nichž řada má pedagogické zkušenosti z tradičních jezuitských škol.

Základní školy jsou nejčastěji při jezuitských farnostech v Santa Barbaře, San José, San Diegu, Sacramentu, ve Phoenixu, v Los Angeles a Hollywoodu.

Zakládají se školy Nativity – letos přibylly dvě, v Santa Anně a dívčí paralela ke stávající chlapecké v San José. Jsou určeny pro děti z chudých rodin, z nákladů ve výši 15 000 dolarů na rok rodiče hradí jen 450 dolarů, ostatní se musí sehnat od sponzorů. Stát v USA na církevní školy nijak nepřispívá.

Navštívil jsem i dvě farnosti, které slouží také jako „sanctuaría“, což zde znamená, že jsou útočišti či azylu pro imigranty. Jedna je hlavní farností v centrálním Hollywoodu (Blessed

Sacrament), druhá je ve východním předměstí Los Angeles, kde jsou chudí přistěhovalci z Latinské Ameriky (Dolores Mission). Samozřejmě, že u nich fungují farní základní školy. Chudý kostel Dolores Mission se přes noc naplní spícími přistěhovalci, hlavně ze Salvadoru a dalších středoamerických zemí. Jezuité a jejich spolupracovníci se snaží jim pomoci v legalizaci jejich pobytu, hledají pro ně zaměstnání i ubytování.

Obdivuhodná je zde i činnost s bývalými členy gangů. Gangy mladistvých, které se zhusta zabývají kriminální činností, mají rozparcelovány okolí na své sféry vlivu – na plotech jsou nastříkány jejich značky, občas mezi sebou bojují o přerozdělení teritorií. Jeden dobře známý jezuita

zde zase z darů řídí stavbu nové budovy, kam se postěhují rozptýlené provozy jím založené neziskovky „Homeboys Industries“ (Homeboy je název, jak se mezi sebou familiárně titulují příslušníci gangu). Tato firma, která všude propaguje svá dvě hesla „Jobs not jails!“ (Práci, ne vězení!) a „Nothing stops a bullit as a job!“ (Nic nezastaví kulku tak, jako práce!), provozuje pekárnu, kde zaměstnává propuštěné mladé vězně, převážně bývalé členy gangů mladistvých, a aby zaměstnala děvčata z podobných kruhů, zřídila restauraci. Dále zřídila dvě ambulance, kde se laserem odstraňují tetování, která jsou znakem příslušnosti ke gangu. Mají ještě čtyři kanceláře, kde poskytují poradenství navrátilcům z vězení a které fungují jako pracovní úřad pro lidi na dně.

Sociální práci se jezuité věnují i v menších komunitách na farnostech, jako např. v San Diegu.

Navštívil jsem i hlavní exerciční dům v Los Altos. Jedná se spíše o skupinu domů než jen o dům. Základem byla darovaná vila na velkém kopci s krásným rozhledem a milým údolím s klikatým potokem na úpatí, ke které se postupně přistavovaly další objekty – zvlášť kaple, zvlášť stravovací trakt, zvlášť jezuitská rezidence, zvlášť správa exercičního centra a hlavní přednáškové sály, zvlášť několik domů asi pro 100 exercitantů s meditačními kaplemi. Sídli zde i ignaciánská

manželská poradna, v níž jsem našel poutač na světovou síť těchto poraden, s jedinou pobočkou v Evropě: Praha, Ječná 2!

Největší dům provincie je v Los Gatos, ve kterém je umístěna i řádová ošetřovna, kde jsem konal svůj terciátní experiment. V sousedství je umístěn dům, ve kterém sídlí provincialát se svými úřady.

K formačním domům kromě terciátu v Los Angeles patří samozřejmě také noviciát v Culver City, což je satelit Los Angeles. V noviciátu je v současnosti 13 noviců, pestrá směsice rozličného etnického původu i věku. Pryč jsou doby, kdy převažovali muži irského původu, pak nějací Němci nebo Italové. Dnes je nejvíce Hispánců, Vietnamců, ale najdou se i Číňané, nějaký ten Portugalec, a pak i zástupci těch tradičních evropských katolických národů. 13 je ovšem daleko méně než v padesátých letech, kdy byly noviciáty dva, v každém několik desítek noviců a kdy se uvažovalo o rozdělení provincie na dvě, ale přesto je to počet, který dodává optimismus a důvěru v budoucnost provincie. Provincie dosud kromě jedné rezidence ve středu San José, která byla přeměněna na katedrálu a biskupství po vzniku nové diecéze v sedmdesátých letech, žádné dílo neopustila a zdá se, že se k ničemu takovému (co by se aspoň týkalo klíčových domů) ani nechystá.

V současnosti se američtí jezuité zamýšlejí nad reorganizací provincií

ve Spojených státech, kde je to ovšem jednodušší než v Evropě, protože zde nejsou jazykové a kulturní bariéry. To ale nemá velký vliv na práci jezuitů v terénu, kteří se zabývají skutečně nejrůznějšími činnostmi. Ve zmiňovaných komunitách bydlí často i jezuité, jejichž práce se netočí kolem hlavního apoštolátu domu, ale pracují v církvi na rozmanitých místech.

Největší rozdíl oproti situaci u nás vidím v délce kontinuity práce –

američtí jezuité díky oddělení státu a církví velmi dobře přestáli zrušení z roku 1773, a devatenácté století bylo dobou dynamického rozvoje, který pokračoval až do současnosti, což se projevuje ve stabilitě rozvinutých institucí, jejich významném postavení i dobrém finančním zázemí. To na druhé straně nebrání odvážným a vynalézavým pokusům pracovat v nových neprobádaných oblastech a oborech, naopak tyto instituce poskytují inovacím výtečné zázemí a podporu.

Václav Dlapka SJ

Kostel staré misie v Santa Barbaře
(Foto archiv autora)

Dobrodružství „Jeho Sladkosti“

Když se někdo jmenuje Cukr, nemůže zabránit tomu, aby mu kamarádi nedávali legrační přezdívky. V případě P. Josefa Cukra přitom jak jméno, tak přezdívka matou – pater Josef celý svůj dobrodružný život byl a dodnes je vším možným, jen ne sladoučkým panáčkem. U příležitosti jeho 90letého životního jubilea vznikl následující rozhovor.

Otče, jste moravským rodákem od Velehradu, ale nejdlejší životní etapu jste prožil v severočeském Bohosudově. Jak se to stalo?

Po válce jsem byl v Anglii dokončit svá teologická studia. Původně jsem chtěl jít za paterem Prokopem do misí v Rhodesii. Navíc se už schylovalo k převratu a v Anglii nám říkali: Padne opona, nevracejte se domů! Jenže pater Šilhan mně napsal: Potřebujeme tě, přijed! A tak jsem přijel. Mým úkolem bylo pomoci přestěhovat arcibiskupské gymnázium z Prahy do Bohosudova. Tam mě udělali ministrem a prokurátorem: Starej se o všechno, hlavně o peníze a o jídlo.

Copak arcibiskupské gymnázium nemohlo zůstat v Bubenči?

Když se po válce v r. 1945 mělo obnovit arcibiskupské gymnázium v Praze, nebylo jasné, ani kdy, ani kde, ani jak to bude. V původní budově v Bubenči to nebylo možné, po gestapu ji pro své potřeby zabralo ministerstvo vnitra. Muselo se hledat náhradní řešení. Kdo to měl zařídit? Pater Zgarbík se to nějak snažil uskutečnit. Ještě před cestou do Anglie jsem byl jediný magistr po válce v Praze. Ostatní byli na Hostýně na zotavené po nacistických kriminálech. A tak mě P. Zgarbík poprosil, abych se šel podívat k sestřám voršilkám na Národní třídě. Ty nám mohly něco uvolnit, ale měly tam nastěhované budoucí esenbáky. Tak jsem musel jednat s SNB o vyklizení pokojů, ve kterých měli sklady bot apod.

Jak se vám s esenbáky jednalo?

Když jsem zjistil, že jinde mají volné místo ve skladech, tak jsem jim řekl: Pánové, jestli to do zítřka nevyklidíte, tak to máte všechno venku na ulici (slovo vězně mělo tehdy váhu!). Druhý den jsem vzal kluky-skauty, vynesli jsme do poschodí trámy, vzali jsme si k tomu esenbáka, abychom o tom udě-

lali protokol, a hej, bum – vyrazili jsme dveře. Vidíme, že je to stále plné bot, a tak říkám tomu esenbákovi: Jestli to nebude odpoledne pryč, tak počítejte s tím, že to bude tam na náměstí. My chceme otvírat školu! A pak už to šlo rychle, druhý den to bylo vyklizené... a tak tedy začínalo arcibiskupské gymnázium po válce. Ale bylo to stále provizorium. Za rok se pak stěhovalo do Dejvic do budovy semináře, ale ani tam nemohlo zůstat, a nakonec se r. 1947 přesunulo do Bohosudova.

Na stěhování byla nějaká firma?

Kdepak! To jezdilo velké nákladní auto pro uhlí. V noci jezdilo naložené nábytkem ze semináře do Bohosudova a cestou zpět vezlo uhlí do Prahy. To bylo každou noc. O půlnoci přijeli, my jsme to s bratrem Sucháčkem složili, a ráno jsme to pak roznášeli po celém tom objektu, aby od září tam mohlo být gymnázium. A to byl už srpen! Já jsem přitom 7. srpna měl primici.

Bylo to těžké, něco stále znovu začínat, když se všude roztahovalo SNB a ministerstvo vnitra. Už tehdy komunisté znemožňovali jakoukoliv práci. Když jsme v září v Bohosudově přece jen začínali, bylo tam pět tříd, 150 žáků.

Když přeskočíme celé období perzekuce za komunistů (PTP, věznění), tak jste se pak do Bohosudova zase vrátil. Jak to bylo?

To bylo v r. 1968, kdy jsem pracoval u OPP (Okresní průmyslový podnik). Tam jsem pracoval osm roků po amnestii, když jsem neměl státní souhlas. Tehdy jsem spadl ze střechy a pochroumal si rameno. A tak jsem jim říkal: Vidíte, k ničemu se nehodím, jen na faráře – tož mě musíte pustit. Nakonec i církevní tajemník nebyl proti, a tak jsem šel do Bohosudova – pohraničí bývalo za trest.

Proč zrovna tam?

Já jsem tam náhodou měl jednoho známého, bývalého bohoslovce, jmenoval se Bělohav. Ten způsobil, že jsem se tam mohl dostat. Roku 1968 mě tam poslal můj provinciál pater Šilhan a vyjednal na konzistoři místo. Čili když jsem tam přišel, tak jsem byl automaticky hned přijat do Bohosudova.

To vás tam pater provinciál poslal samotného?

Já jsem tam chtěl mít patera Jeřábka, ale oni mi ho tam nedali. Biskup sice dal výslovný příkaz, aby dali Jeřábkovi státní souhlas, ale generální vikář ten souhlas nedal, protože nesměl – církevní tajemník mu to zakázal. Takže jsem tam zůstal sám, nikdo další se mnou nesměl.

Jaké bylo setkání s Bohosudovem po letech?

První takové přivítání v Bohosudově bylo, že jsem tam potkal svého bývalého žáka, tajemníka KNV. Ten přede mne plivl a řekl: No tebe jsme tu přece nepotřebovali.

On byl žákem bohosudovského gymnázia?

Ne, nebyl. Pokud to v r. 1947 šlo, vyučoval jsem také náboženství na jiných pěti školách. Tam on chodil.

A co bohosudovská bazilika?

Když jsem skončil v továrně, tak jsem všechno prodal, náradí, svářečku, ... A když jsem přijel do Bohosudova, tak první, co vidím: Bože můj, ona mi tekla voda přímo doprostřed kostela, úplný gejzír. Tak jsem vylezl na střechu a viděl jsem, že se musí udělat nové plechy, nová střecha atd. To byl ten můj začátek tam na severu – opravoval jsem kostely.

A jak to bylo se znovuzakládáním bohosudovského gymnázia po „listopadu 89“?

V těch budovách byli sovětští vojáci, byli tam 23 roků jako já, od r. 1968. Když dostali příkaz se vystěhovat, tak jim to ještě dva roky trvalo. Nějaký tank jim tam vybuchl, ještě tam zapálili garáže... Když je nakonec odtamtud dostali ven, tak jsem vůbec neváhal, jel jsem do Litoměřic na velitelství a říkám: To je naše gymnázium, my to přebereme. Oni se mi nejdřív smáli, ale nakonec přijeli a viděli, že ono se to nedá vůbec opravit: To si můžete klidně vzít. Předali to okresu Teplice, kde byl hejtmanem náš student z Brna, který se jmenoval Musial. Tak to neměl být problém. Ale byli tam starousedlíci komunisti, kteří to zdržovali. My jsme měli dostat ty budovy za tři měsíce, ale oni stále hledali nedostatky v protokolech, že to není v pořádku. Ale pak přišla naše ředitelka paní Leixnerová. Ona už 20 roků učila v Teplicích na průmyslovce. Ta vyjednávala s ministerstvy v Praze. To si sotva dovedete představit, když žena něco chce prosadit, jak je chytrá. Žádné, jít na to s krompáčem, ale s prozíravostí.

Takže to šlo rychle?

Pater Suchý mi poslal z Brna seznam, co je potřeba ke zřízení gymnázia. Já jsem to prostě opsal, pan biskup potvrdil, šel jsem na ministerstvo školství, a za 14 dní jsme měli gymnázium povolené. Pak jsme začali generální opravu po sovětech v těch budovách. Ústřední topení, podlahy, stropy, zdi se musely

Čestným
občanem
Krupky
(Foto Petr Hudec)

osekat. Pomáhali nám tam Holanďané a různé studentské organizace, takže jsme v r. 1993 mohli gymnázium otevřít. Za starých časů to bylo věhlasné německé gymnázium, takže jakmile jsme otevřeli, okamžitě byl dvojnásobný počet zájemců, než jsme mohli do školy vzít. Už první rok jsme měli ve škole hodně dětí. Ale z toho byla jen tři procenta pokřtěných – to byl jeden katolík, jeden evangelík a jeden jehovista.

Kdo to všechno financoval?

My jsme si hned na začátku založili matici, která podporovala otevření gymnázia a sháněla na jeho opravu peníze. Byl v ní šéf z okresu, hygienik, starosta, ředitelé škol na okrese, školský přednosta. Pak šly peníze také z Německa, to zařizoval pan biskup přes kněze, kteří z bohosudovského předválečného gymnázia vyšli. To byli ti vlivní lidé, kteří nám na to ty peníze zjednali. A bylo na to potřeba 26 milionů.

Takže nakonec jste při tom spolupracovali i s těmi komunisty a socialisty?

Tož já mám to velké vyznamenání. Návrh na to napsal komunista, a sice místní senátor a krajský předseda strany. Přišel ke mně a říká: My se známe, já to napíši Havlovi, a půjdeš na vyznamenání. A hejtman říkal také: Samozřejmě, my tě tam zavezeme.

Za to čtvrtstoletí v Bohosudově jistě máte mnoho zkušeností s různými lidmi. Tak se nabízí otázka, jak poznat dobrého člověka?

Podle práce. Jestliže chce spolupracovat, tak má jistě vztah jak k tomu lidskému, tak také hlavně k tomu našemu. Ať už je nábožensky založený, nebo méně založený, to už je jedno. Prostě když mu řeknu: Bylo to takové a takové gymnázium, je tu taková a taková budoucnost, to přece stojí za to, abychom tomu věnovali svůj život.

Připravil Petr Havlíček SJ

Josef Cukr SJ se narodil 2. ledna 1917 v Boršicích, kde vychodil základní školu, od r. 1928 studoval na velehradském gymnáziu, po maturitě v Kroměříži vstoupil r. 1936 do jezuitského noviciátu v Benešově. Tam též vykonal filozofická studia a rok pak učil na Velehradě. Teologii studoval ve válečných podmínkách v Praze, kde byl zatčen a rok prožil v koncentračním táboře Terezín. Po válce ukončil svá studia na Heythrop College v Anglii, kde byl 12. září 1946 vysvěcen na kněze. V letech 1947–49 byl ministrem v Bohosudově, během třetí probace na Hostýně byl s ostatními řeholníky zatčen a internován opět v Bohosudově. Prošel jednotkami PTP na Slovensku a pak osm let ve věznicích v Praze, na Mírově, v Jáchymově, Valdicích a Leopoldově. Po propuštění v r. 1960 pracoval jako skladník, od r. 1968 mohl působit jako kněz opět v Bohosudově, kde zůstal 33 let do r. 2001. Jeho zásluhou bohosudovské poutní místo během let komunismu nezaniklo a po listopadu 1989 se zasloužil o obnovení tamního biskupského gymnázia. Nyní je na odpočinku na Velehradě. V roce 1999 mu prezident V. Havel udělil státní vyznamenání „Za zásluhy“. V říjnu roku 2006 se stal čestným občanem města Krupky, jehož je Bohosudov součástí.

Chemik ve stínu doby

Že jezuité stojí za celosvětovými spiknutími všeho druhu, je klišé sice otřepané, ale posud přežívající. Ale že stáli i za úspěchy „socialistické výstavby“, napadne jen málokoho. Přitom nejde o fámou! Luxferové tvárnice, návěsní skla či sériová výroba skel televizních obrazovek – za to vše vděčilo socialistické Československo také jezuitovi P. Františku Němcovi, od jehož narození letos uplynulo 100 let.

Životní příběh Františka Němce začíná nenápadně. Narodil se 21. ledna 1907 v Lovčicích u Kyjova. Gymnázium studoval na Velehradě, v sedmácti vstoupil do noviciátu Tovaryšstva Ježíšova. Filozofii absolvoval na Berchmanskolleg v Pullachu u Mnichova, teologii studoval v holandském Maastrichtu, kde byl v roce 1934 vysvěcen na kněze.

Po návratu do vlasti jeho vzdělání získává jasně vědecký a akademický charakter. Věnuje se studiu přírodních věd, z nichž na Karlově univerzitě po 2. světové válce získává doktorát, a na MU v Brně se připravuje na profesuru z matematiky.

Dosažené vzdělání postupně od třicátých let zúročuje vyučováním filozofie přírodních věd, matematiky, fyziky a chemie – ještě před válkou na filozofickém řádovém učilišti v Benešově, po válce na gymnáziích na Velehradě a v Brně. Jeho žáci dodnes vzpomínají na jeho vyučování,

P. František Němec na grafice Jana Bednáře
(Repro archiv)

zejména na hodiny chemie, jimž nechyběla ani oslnivost a výbušnost.

Mukl profesionál

První zkušenost s totalitní zvláštností učil P. Němec během 2. světové války. Po zatčení gestapem v r. 1941 byl čty-

ři roky vězněn v koncentračním táboře Dachau. Spolu s ostatními spoluvězni jej před smrtí zachránilo osvobození tábora americkou armádou. Druhá zkušenost s totalitou na sebe nenechala dlouho čekat. Po přepadu mužských klášterů v dubnu 1950 byl spolu s ostatními spolubratry odvezen do Bohosudova, kde vznikl soustředovací klášter pro jezuity, minority a františkány. Jeho muklovské zkušenosti z Dachau ho předurčily k tomu, aby se stal osobou určenou ke styku s velitelstvím. Věděl, jak v tom chodit. Když začali být jezuité hromadně určováni na různé práce, jako bylo uzlování gum do tepláků nebo práce v místní kaolině, měl vliv na rozdělení práce tak, aby mladí jezuité mohli i v těchto podmínkách pokračovat ve své formaci – jak novicové, tak scholastici. Díky tomu několik scholastiků mohlo ukončit svá studia z filozofie závěrečnou zkouškou právě v Bohosudově.

Po zrušení bohosudovského soustředovacího kláštera odešel s ostatními do lágru v Oseku. Řeholníci byli nejprve zaměstnáváni v kovozpracujícím průmyslu u duchcovského podniku Vichr, posléze ve Sklárnách Duchcov.

Nepostradatelný pro výrobu

Nucené pracovní nasazení řeholníků v duchcovských sklárnách přineslo nakonec P. Němcovi šanci k uplatnění jeho vědeckých znalostí. Po zru-

šení oseckého lágru v r. 1952 zůstal ve sklárnách pracovat jako civilní zaměstnanec. Samo vedení podniku si ho vyžádalo. Pro socialistickou výrobu se stal nepostradatelným.

Začal nejprve pracovat jako chemik-technolog. Později se stal vedoucím vědecko-výzkumného oddělení duchcovských skláren. Mohl si zvyšovat odbornost a s úspěchem řešil rozličná výrobní zadání. Několik řešení měl patentováno. Vyřešil výrobu bílého chodopaku (neprůhledné barevné sklo), pustil se do řešení výroby skleněných stavebních tvárnic a problému návěstních skel. Byl pověřen státním úkolem automatické výroby televizních obrazovek. Za jeho zdárné uvedení do provozu pak obdržel státní vyznamenání. Stal se školitelem kandidátů technických věd doma i v cizině (pochopitelně socialistické), se zaváděním výroby televizních obrazovek pomáhal prý až v Číně. Byl členem mnoha vědeckých rad, odborně publikoval, jako jedinému jezuitovi mu v socialistickém Československu vyšla také kniha – první díl odborného pojednání o sklářských pecích; druhý díl již nedokončil.

Výjimečná osobnost

Během zaměstnání v duchcovských sklárnách mohl působit jako kněz pouze skrytě. Když se ale po odchodu do důchodu přestěhoval ke svému bratrovi do Osvětiman, vymohl si alespoň výpomocný státní sou-

hlas. Začal vypomáhat v duchovní správě jak v Osvětimanech, tak i na Velehradě. I během tohoto období byl mnohokrát žádán o pomoc ředitelstvím duchcovských skláren, když selhávala výroba. I z Valašského Meziříčí, kam byla v polovině 60. let výroba televizních obrazovek přesunuta, se na něj obraceli s prosbou o pomoc či o radu. Doslova uprostřed těchto činností zemřel po krátké nemoci 29. prosince 1975 v Osvětimanech, kde byl také pohřben.

Jen málo z nás během doby komunizmu tušilo, že když jsme se dívali na obrazovku televizoru Tesla, jedné

z ikon socialistického blahobytu, bylo to též nemalou zásluhou „nepřítele socialismu“ – jezuitu Františka Němce, kněze a chemika v jedné osobě. Pamětníků na jeho osobu a jeho práci ubývá. Přitom by byla škoda, kdyby tak výrazná osobnost upadla v zapomenutí. Bez nadsázky lze totiž tvrdit, že se svým významem může řadit vedle velkých českých jezuitů-přírodovědců, jako byli matematici T. Moretus, V. Stansel a J. Kresa nebo astronom J. Stepling.

Petr Havlíček SJ

(Za mnoho informací o pateru Němcovi vděčím P. Josefu Šindarovi, děkanu v Tišnově.)

Televizor Tesla 4002 s rádiem, který se vyráběl v 50. letech minulého století
(Foto internet)

Fr. Bohumil Rygl SJ

23. 9. 1923 – 29. 4. 2006

Bratr Rygl se narodil v Čáslavicích na Třebíčsku v početné zemědělské rodině. Měl tři bratry a čtyři sestry, a otec, drobný zemědělec, se měl co ohánět, aby rodinu uživil, občas si musel přivydělávat prací v kamenolomu. Bohumil šel po skončení základní školy v roce 1937 do Třebíče, kde se vyučil krejčovskému řemeslu a kde zůstal i po jeho ukončení, a to až do roku 1941. V té době se zúčastnil duchovních cvičení na Velehradě, která v něm probudila touhu po zasvěceném životě. Obrátil se s prosbou o přijetí na jezuity na Velehradě a ti jej přijali do kandidatury v březnu 1942 a po jejím skončení v září téhož roku do noviciátu. I po jeho ukončení zůstal na Velehradě jako vrátný a krejčí. Odtamtud byl povolán v roce 1946 k výkonu vojenské prezenční služby, kterou ale pro nemoc přeru-

šil. Nějakou dobu strávil na Sv. Hostýně. Když vojenskou službu v roce 1948 skončil, vrátil se opět jako vrátný a krejčí na Velehrad. Odtamtud byl v roce 1949 poslán vykonávat stejnou službu v koleji při biskupském gymnáziu v Brně, kde jej zakrátko zastihnul známý policejní zásah proti řeholníkům. Spolu s ostatními byl zatčen a poslán nejdříve do lágru v Bohosudově, v roce 1950 pak do Oseku a v roce 1951 spolu s dalšími jezuitskými bratřími na stavbu klíčavské přehrady u Kladna. Tady mohl zúročit odpozorovanou zručnost svého otce při práci s kamenem, ku prospěchu početných spoluvězňů, jmenovitě z řad řeholníků. Zkušenosti ze života na této stavbě dokonce zachytil v malém spisku „Paměti“, který je důležitým dokumentem z období pronásledování řeholníků v letech 1949–1989.

Po dostavění přehrady sice řeholní bratři přestali žít v lágru, ale nadále zůstali zaměstnanci podniku Vodní stavby. Tak se bratr Rygl dostal do Prahy-Karlína, kde se prováděly betonážní práce na slepém rameni Vltavy, a v letech 1955–1967 na stavbu přehrady Fláje nad Litvínovem. V období uvolnění v roce 1967 se mu

podářilo nalézt zaměstnání skladníka v Uhřetěvsi, kam dojížděl z Prahy. V tomto zaměstnání zůstal až do důchodu v roce 1983. Důchod mu umožnil nástup do Prahy-Podolí, kde v kostele sv. Michala pracoval jako kostelník. V té době tam působil P. František Mikulášek SJ.

V roce 1990 jej pak následoval a spolu s bratrem Novákem se staral o jezuitský kostel sv. Ignáce v Praze. Po nějakém čase se přestěhoval do přílehlé rezidence v Ječné ulici. Zdálo se, že bude moci aspoň po pádu komunismu jako penzista v dobrém zdravotním stavu pracovat pro církve a Tovaryšstvo jako jezuitský bratr. V létě 1991 jej Otec provinciál Josef Čupr přibral na svou cestu do Říma. Udělal tím bratru Ryglovi velkou radost, byla to jeho první cesta do Věčného města. Využil příležitost k návštěvám nejvýznamnějších církevních památek a dokonce také „vatikánské pláže“ nedaleko Říma. Byl viditelně i ve velmi dobré fyzické

kondici, přesto krátce po návratu do Prahy, v říjnu 1991, jej jako blesk z čistého nebe na chodníku v Ječné ulici před pražskou rezidencí zasáhla mozková mrtvice. Nedošel už ani těch pár kroků, které jej od ní dělily.

Ocitl se nejdříve v nemocnici v Motole, potom v léčebně v Dubí. Zůstal ochrnutý na půl těla a po krátkém pobytu ve Velkém Újezdě u Moravských Budějovic a u své sestry v Třebíči našel v roce 2003 místo v Charitním domově na Moravci. Svému postižení se nepoddával, hodně četl a poslouchal náboženské pořady, které nahrával a posílal svým známým a spolubratřím, čímž pokračoval v apoštolátu šířením dobrých zpráv, skoro až do konce svého patnáctiletého postižení. Pán jej k sobě povolal 29. dubna 2006.

Kěž jeho smrt ve věrnosti víře i povolání v Tovaryšstvu Ježíšově je pro něj zárukou Božího milosrdenství a jednou i slavného vzkříšení. R. i. p.

Petr Kolář SJ

Nikdo už dnes netuší, kdy tato fotografie bratra Rygla vznikla
(Foto archiv)

P. Václav Švestka SJ

18. 9. 1921 – 16. 11. 2006

S paterem Švestkou mě spojovalo více životních událostí, než jen prostá skutečnost, že jsme oba jezuité. Spojoval nás společný noviciát na Velehradě, doplnění studií filozofie v Děčíně, internace v Bohosudově a vojenské lágry PTP. Společně jsme stáli před komunistickým soudem v Ostravě a byli odsouzeni do žaláře. I výkon trestu v Ostrově nad Ohří-Vykmanově nebo delší pobyt v Leopoldově jsme prožívali spolu. S úctou k takovému vedení Božímú chci připomenout sám sobě, ale i čtenářům, životní cestu Otce Václava.

Narodil se v Čáslavi 18. září 1921. Kromě starostlivých rodičů měl ještě sestru, která však brzy zemřela. Když bylo Václavovi 6 roků, zemřel mu táátník. V Čáslavi získal i vědomosti, jednak ve škole obecné, jednak na

gymnáziu. V roce 1940 maturoval a měl volit svou životní náplň. Václav se rozhodl odpovědět na pozvání Pánovo a přihlásil se ve své diecézi do kněžského semináře a ke studiu teologie v Hradci Králové. Tato studia vykonal v letech 1940–1945. Po skončení 2. světové války byl 17. června 1945 v katedrále Svatého Ducha posvěcen biskupem Dr. Mořicem Píchou na kněze.

Po slavné primici v rodné farnosti představení diecéze citlivě určili první novokněžské místo s ohledem na jeho osamocenou maminku. Stal se kaplanem v nedaleké Kutné Hoře. Na tomto místě našel dobrého pana faráře, který jej učil dobrému kněžskému životu i horlivé službě farníkům. Ve své přitahující komunikativnosti našel P. Švestka i dobrou odezvu ve vstřícnosti farníkům. A přece cosi víc se objevovalo v duši spokojeného kaplana. Byla to zřetelně touha po hlubším duchovním životě, ale také hledání širšího kněžského uplatnění ve službě duším. Jak sám říkal, „sešel jsem se v seminári s dobrými spirituály, kterými byli v Hradci Králové jezuité.“ Rozhodl se pro vstup.

Jako každý musel překonat nějaké překážky, ale nakonec mu i biskup dal svolení ke vstupu do jezuitského řádu. Otec Václav se objevil mezi námi v noviciátě trochu se zpožděním 5. září 1947. Noviciát byl na Velehradě, byl dvouletý, ale novicové-kněží v druhém roce noviciátu, který je převážně věnován praktickým službám, odcházeli k doplnění studií, nejprve filozofie. Provincie měla vlastní Filozofický institut v Děčíně. Po prvním roce těchto studií se P. Švestka zasvětil službě Pánu v Tovaryšstvu prvními sliby 8. září 1949 na Velehradě. Vrátil se po nich do Děčína.

Celý rok však v klidu neproběhl jako studijní. V noci 13. dubna 1950 došlo k přepadení institutu policií a milicí a k odvezení do koncentračního tábora, který pro všechny jezuitu české provincie byl zřízen narychlo z kláštera a gymnázia, které vedli v Bohosudově. Tam se podařilo studentům filozofie třetího ročníku a studentům-kněžím po druhém roce uzavřít tato studia zkouškou z celé filozofie. 5. září roku 1950 nastoupil s ostatními vojnou povinnými kněžími nebo bohoslovci či staršími novici do Komárna k PTP. Rota, ke které patřil P. Švestka, putovala na první místo do Podbořan v severních Čechách. Pobyt u PTP byl potom na různých místech Čech a hlavně Slovenska a skončil až 31. prosince 1953. Možnost pro řeholníky-kněže či ne-

kněže byla určena: doly, nebo stavebnictví. P. Švestka se domluvil s P. Zubkem a slovenským bohoslovcem Osvaldem a všichni šli do Ostravy jako horníci.

Bydleli společně v podnájmu v Ostravě-Přívoze. Na Ostravsku bylo takto zaměstnáno více jezuitů. Protože jsem tam byl také, mohu říci, že jsme se nejen sobě nevyhýbali, ale byli jsme rádi, když jsme se viděli a mohli si nějak pomáhat. V roce 1955 začala pronásledování jezuitů od StB. Nejprve šlo o Brno, kde jsem byl také účastníkem. Než mě zatkli, vrhli pořádné světlo na moje styky v Ostravě. A když mě konečně zatkli, následovalo postupně zatýkání jezuitů na Ostravsku. P. Švestka byl zatčen v druhé polovině září. První proces byl náš (P. Pavlík, P. Švestka, P. Zubek a bohoslovec Osvald), a to 5. ledna 1956 v Ostravě. Vazba na Otce Václava působila nedobře psychicky. On, bytostně pravdivý člověk, si nějak nemohl srovnat spoustu lží a způsob StB, jak proti němu používali všeho toho, co mu bylo svaté. Ale díky Bohu, všechno po soudu se obrátilo k dobrému, třebaže to nebyla svoboda.

Po soudu jsme se dostali v jednom „eskortu“ do Ostrova nad Ohří-Vykmanova na eskortní lágr. Tam přijížděli odsouzení a tam se z lágrů jáchymovských shromažďovali odsouzení po odpykání trestů nebo k propuštění na podmínku. Všichni

tito lidé se k nám odsouzeným kně-
žím chovali mimořádně krásně. Už
zde se P. Švestka stával radostnějším
a deprese z něho spadla. Plně se do-
stal do své dřívější pohody v Leopoldově,
kde jsme našli už dříve odsou-
zené jezuity, včetně našeho Otce
provinciála Šilhana. Až v roce 1959
se dostal Otec Švestka do transpor-
tu, který skončil v jeho rodné diecézi
– ve Valdicích. Ale to už brzy byla
amnestie roku 1960 ke květnovým
událostem. P. Švestka se dostal k ma-
mince do Čáslavi a byl tam zaměst-
nán u stavební firmy na pokrývačské
práce. Dokonce se stal vyučeným po-
krývačem.

V roce 1968, na pokyn a po domlu-
vě s P. provinciálem Šilhanem, se
dostal Otec Václav do duchovní sprá-
vy, a to dokonce opět na své původní
první kaplanské místo, do Kutné Ho-
ry. V roce 1969 s mnoha jinými pro-
žil slavnost svatých slibů. Bylo to
15. srpna 1969 v Praze v kostele sv.
Ignáce. P. Švestka by určen k profesi
čtyř slavných slibů. V Kutné Hoře
působil do roku 1973. V tom roce mu
zemřela maminka. Jeho dalším mís-
tem byl Suchdol u Kutné Hory. Žil
tam na faře skromně – dělil se o faru
se školou. Blahodárně působil zde
i v několika okolních farnostech.
V době, kdy byl duchovním správ-
cem v Suchdole, a to bylo do roku
1990, se objevila v jeho životě ne-
moc. Navštívil jsem jej po operaci
v Kolíně v nemocnici. Určitě potíže

zůstaly, i když z hospitalizace byl
propuštěn a pracoval. V roce 1990,
v touze vytvářet aspoň malé komu-
nity v duchovní správě, byl P. Švest-
ka v komunitě v Polné a odtud hlav-
ně spravoval Ždírec. V tomto období
velmi krátkého působení se zhoršil
jeho zdravotní stav. Vrátil se k byd-
lení do Čáslavi, kde měl lepší zdra-
votní péči. Odtud dojížděl znovu,
a to až do roku 1998, do Suchdola
u Kutné Hory a pokračoval v du-
chovní správě k radosti tamních vě-
řících. V roce 1998 odešel do důcho-
du. Tehdy prodělal vážnou zdravotní
križi. Při ní a při rekonvalescenci
o něj obětavě pečovala paní dr. Šmej-
kalová, které kdysi před lety zase on
velmi pomohl. Otec Václav pak ještě
jako důchodce vypomáhal ve farnos-
ti čáslavské, ale také dojížděl do Ko-
lína do tamní jezuitské komunity,
zvláště do noviciátu jako zpovědník.
Zemřel 16. listopadu 2006 a pohřben
byl dne 24. listopadu na čáslavském
hřbitově.

P. Švestka byl knězem a řeholní-
kem velké duchovní citlivosti a las-
kavosti. Uměl naslouchat a pomá-
hat lidem. Měl rád zvláště mladé lidi.
Za všechno, co žil, co vykonal, čím
svědčil, pevně věřím, že dostane od-
měnu věčnou. Byl přece rozdavate-
lem Božích dober, zvláště velkého
milosrdenství Božího.

Jan Pavlík SJ

Moudrost otců

Kardinála Tomáše Špidlíka není třeba českým čtenářům představovat. Jeho myšlenky a studie zpřístupňuje nakladatelství Refugium, ve kterém vychází jeho souborné dílo, ale tři drobné publikace vyšly i v Karmelitánském nakladatelství. Knižka *Církevní otcové* je jednou z nich.

„Je to jen hrstka perliček, kterou si každý sám navlékne na nit svého osobního života,“ říká o ní sám autor. Spolu tak rozjímáme o trojjediném Bohu, o člověku a jeho růstu v modlitbě, především pak v uskutečňování biblické výzvy: „Modlete se neustále!“ K tomu autor využívá čtyřicet citátů patristických autorů: Augustina, Bazila Velikého, Origena, Jana Zlatoustého, Řehoře Naziánského, Klementa Alexandrijského, Evagria, Ireneje a dalších. Kardinál Špidlík však nezapomíná ani na moderní ruské autory Dostojevského, Chomjakova či Solovjova nebo na české básníky.

V knize probleskuje autorova schopnost vyjádřit prostě i poměrně složité otázky, ale zároveň zamyšlení Otce Špidlíka nemohou často – kvůli omezenému prostoru pro jednotlivé kapitoly – jít až ke dřeni. Tady se bohužel ukazuje úskalí podobných re-

Církevní otcové s Tomášem Špidlíkem

Karmelitánské nakladatelství 2006, 103 s.,
ISBN 80-7195-074-2

dakčních záměrů a zdá se, jako by takto limitovaný prostor nebyl Špidlíkovým šálkem kávy. I tak se však může kniha stát velmi cenným pomocníkem při vlastní duchovní cestě a kněžím pomůckou ke kázáním nebo duchovnímu vedení.

Jan Regner SJ

Zprávy

Praha

■ Česká televize odvysílala 21. prosince 2006 na programu ČT2 velmi zdařilý dokument o jednom ze zakladatelů světové botaniky, brněnském rodákovi a jezuitovi Jiřím Josefovi Kamelovi, od jehož smrti uplynulo v loňském roce 300 let. Datum úmrtí tohoto autora prvního tropického herbáře, který se z velké části dochoval až do dnešních dní, se zařadilo mezi nejvýznamnější výročí roku UNESCO. S kamerou Petra Vejslíka se diváci mohli dostat až na Filipíny, kde Kamel strávil v jezuitských misiích většinu svého života. Scénář napsal a na režijní křeslo usedl Petr Hajn.

■ V rámci 67. plenárního zasedání České biskupské konference se 23. ledna konala bohoslužba v pražském kostele sv. Ignáce na Karlově náměstí. Předsedal jí olomoucký arcibiskup Jan Graubner, předseda ČBK, hosty představil „domácí“ kardinál Miloslav Vlk, homilii pronesl biskup královéhradecký Dominik Duka. S biskupy koncebrovali mj. také P. František Hylmar, český jezuitský provinciál, a P. Ludvík Armbruster, děkan Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy.

■ V neděli 28. ledna v 19.00 odvysílala ČT2 pořad věnovaný svatému

Vojtěchu jako první část cyklu *Světcí a svědci*. V pořadu vystoupil kromě historika Mgr. Tomáše Sekyrky také jezuita Petr Kolář.

■ V neděli 11. února odvysílala Česká televize na svém prvním programu dokumentární pořad *Ora et labora v severních Čechách*. Tématem snímku z cyklu *Cesty víry* byl zápas dobra a zla v kraji útlaku a beznaděje. Dokument natočil režisér Otakáro Maria Schmidt podle scénáře jezuita Václava Umlaufa.

■ V úterý 13. února v České televizi v rámci večerní talk show Michala Prokopa *Krásný ztráty* byl hostem pořadu jezuitský kněz František Lízna. Spolu s druhým hostem pořadu, fotografem Jindřichem Štreitem, hovořili o své zkušenosti s komunistickou perzekucí a o své práci v prostředí sociálně potřebných lidí.

■ Na závěr roku 2006 čeští jezuité poprvé zpracovali statistiku exercicií, které v uplynulém roce dávali téměř 5 tisícům zájemců. Jezuité v roce 2006 v Čechách a na Moravě uspořádali celkem 272 kurzů duchovních cvičení, a to nejen ve svých exercičních domech. Jako exercitátoři bylo činných 34 jezuitů. Nejvíce zájemců, přes 2700, se zúčastnilo jednodenních duchovních obnov, následuje téměř jeden tisíc těch, kdo

si vykonali víkendová tří- až čtyřdenní duchovní cvičení. Dále jezuité dávali též třicítku týdenních exercicií, dva kurzy měsíčních duchovních cvičení i jednotlivě vedené exercicie ve všedním životě.

Kolín

■ Tradiční setkání mladých jezuitů a pozvaných hostů se konalo v kolínském exercičním domě mezi vánočními svátky a Silvestrem, tedy od 27. do 30. prosince 2006. Více než dvacet účastníků si vyslechlo přednášky tří pozvaných odborníků. Královéhradecký biskup Dominik Duka se rozhovořil o vztahu církví a české společnosti, profesorka Hana Librová vyzvala k diskusi mezi teology a environmentalisty zabývajícími se problematikou ekologicky příznivého životního stylu a filozof Jan Sokol nastínil své pojetí vztahu člověka a náboženství. Po každé přednášce se rozvinula živá debata.

Brno

■ Bratr Václav Dlapka po svém návratu ze třetí probace složil na začátku nového roku 2007 své poslední sliby v brněnském jezuitském kostele při bohoslužbě v 16 hodin. Sliby složil 1. ledna, v den titulární slavnosti Tovaryšstva, do rukou českého provinciála Františka Hylmara. Ten předsedal slavné mši svaté a přednesl také homilii. Po slibech Cyrila Johna a Jana Adamíka, které se konaly 8. prosince 2006, je bratr Dlapka už třetím jezuitou, jehož posledních slibů mohli být návštěvníci

kostela Nanebevzetí Panny Marie v nedávné době svědky.

Velehrad

■ Více než dvacet delegátů z řad českých jezuitů se sešlo ve dnech 2.–5. ledna na Velehradě na zasedání provinční kongregace. Ta měla za úkol především zvolit delegáta České provincie a jeho náhradníka na 35. generální kongregaci Tovaryšstva Ježíšova, která je svolána na 5. ledna 2008 do Říma. Jezuité se na provinční kongregaci věnovali též diskusi nad současnou situací řádu v naší zemi. Více v článku uvnitř tohoto čísla.

■ Životního jubilea 90 let se 2. ledna dožil P. Josef Cukr SJ, dlouholetý farář a správce poutního místa Bohosudov v severních Čechách (více v rozhovoru uvnitř tohoto čísla). Oslavy jeho životního jubilea se před zahájením provinční kongregace zúčastnila řada spolubratří v čele s provinciálem F. Hylmarem, který pronesl též homilii při děkovné bohoslužbě ve velehradské bazilice.

Obyčtov

■ V úterý 16. ledna před půlnocí zemřel ve věku nedožitých 84 let jezuita P. Josef Hložek. Od roku 1979 takřka do poslední chvíle obětavě a horlivě pracoval ve farnostech Obyčtov, Ostrov nad Oslavou a na čas také v Jámách. Zesnul po krátkém pobytu v nemocnici v Novém Městě na Moravě. Poslední rozloučení se konalo 24. ledna ve farním kostele Navštívení Panny Marie

v Obyčtově. Poté bylo jeho tělo uloženo do kněžského hrobu na místním hřbitově.

Olomouc

■ Měsíc leden byl obdobím zkoušek na teologické fakultě, a tak proběhl v nepravdělném setkávání studentů a pedagogů na zkouškách. Pravidelnost si však zachovaly bohoslužby u Panny Marie Sněžné, ve farním kostele akademické farnosti. Bohoslužby jsou navštěvovány jak studenty, tak i věřícími z Olomouce. Letní semestr výuky na fakultě začne v pondělí 12. února. Akademickou farnost vede a o duchovní pastorační studentů se od začátku akademického roku stará P. Pavel Bačo SJ, který 28. listopadu minulého roku úspěšně složil farářské zkoušky.

■ Začátkem měsíce února vyšla tiskem dlouho připravovaná skripta pro studenty *Příručka spirituální teologie* od Michala Altrichtra SJ jako Studijní texty Centra Aletti.

■ Ve čtvrtek 15. února 2007 byla v kostele Panny Marie Sněžné slavena komunitní mše svatá při příležitosti 5. výročí úmrtí P. Jiřího Novotného SJ, profesora na CMTF. Hlavním celebrantem byl superior olomoucké komunity P. Michal Altrichter.

Opava

■ V úterý 2. ledna v podvečer zesnul ve věku nedožitých 93 let jezuitský kněz Leo Hipsch. Právě on se během komunistického režimu zasloužil velkou měrou o překlad u nás těžko do-

stupné teologické a spirituální literatury. Po odchodu do důchodu v r. 1974 byl duchovním správcem Kongregace Dcer Božské lásky v opavském Marianu, kde věrně sloužil téměř do posledních chvil. Zemřel v Domově svatě Zdislavy v péči sestry Božské lásky. Pohřební obřady se konaly 9. ledna v kostele ústavu Marianum v Opavě, poté bylo jeho tělo uloženo do řádového hrobu na opavském hřbitově.

Paříž

■ Novinář Jean-Marie Guénois zveřejnil v nedělním vydání *la Croix* 7. ledna rozhovor s generálním představeným Petrem-Hansem Kolvenbachem o jezuitské pověsti, současných prioritách řádu a jeho přínosu církvi. Interview se nevyhýbá ani otázkám spojeným se situací církve ve Francii a se střetem civilizací. V českém překladu si lze rozhovor přečíst na internetu na adrese www.jesuit.cz.

Řím

■ Na slavnost zjevení Páně zaslal generál Tovaryšstva Ježíšova list všem vyšším představeným řádu, v němž vyjádřil svou vděčnost Pánu za milosti přijaté během jezuitského jubilejního roku 2006. Podle patera generála tato připomínka posloužila Tovaryšstvu, aby prohloubilo obnovný a originální výklad, jaký dal sv. Ignác zasvěcenému životu. Jezuité musejí děkovat Bohu za milost tvořivé věrnosti, kterou dal prvním druhům Ignácovi, Xaverovi a Faberovi,

aby se jezuité i dnes nikdy nespokojili s tím, co bylo vykonáno, poznáno nebo vyzkoušeno. Příklad prvních jezuitů Tovaryšstvo pobádá, aby odmítalo konzumní způsob života, měšfáctví a prostřednost v činnosti.

■ V den sedmého výročí smrti kardinála Paola Dezzy 17. prosince 2006 došlo k přenesení jeho ostatků z římského hřbitova na Campo Verano do kostela sv. Ignáce, který byl jeho titulárním kostelem kardinála-jáhna. Kardinál Giovanni Baptista Re předsedal liturgii slova, které se zúčastnilo několik kardinálů, mezi nimi tři jezuitští kardinálové, kteří žijí v Římě: R. Tucci, T. Špidlík a A. Vanhoye. Slavnosti se zúčastnil i generál jezuitů P.-H. Kolvenbach. V roce 1981 byl P. Dezza jmenován papežským delegátem pro Tovaryšstvo Ježíšovo s pověřením připravit generální kongregaci, která by zvolila nástupce Pedra Arrupeho, jenž nebyl schopen řídit Tovaryšstvo kvůli své těžké nemoci. Svolaná kongregace zvolila v roce 1983 za nástupce P. Arrupeho právě P.-H. Kolvenbacha.

Washington

■ Ve věku 86 let zemřel 28. ledna P. Robert Drinan SJ. Otec Drinan byl jedním z mála katolických kněží, členů v americkém Kongresu. Zvolen byl v roce 1973 a obhájil pak svůj mandát ještě pětkrát. Byl proslulým členem pacifistického hnutí a sehrál důležitou roli zejména v procesu impeachmentu prezidenta Nixona. Před svým politickým působením

byl děkanem právnické fakulty jezuitské univerzity v Bostonu, pak přednášel 26 let sociální etiku na univerzitě v Georgetownu. Pостоje, které v kongresu zaujímal k určitým problémům, mnozí kritizovali, protože je považovali za neshodující se s jeho stavem řeholníka. On však vždy tvrdil, že jeho politická činnost byla prodloužením jeho právnického a řeholního povolání. Když na něj v roce 1980 Svatý stolec naléhal, aby si definitivně zvolil mezi svou politickou činností nebo kněžstvím, otec Drinan, pro něhož bylo nemyslitelné zřít se kněžství, ukončil svou politickou dráhu.

Nairobi

■ Na World Social Forum 2007, jež se konalo v keňském Nairobi ve dnech 20.–25. ledna, byla přítomna také ignaciánská rodina složená z jezuitů a jejich spolupracovníků, pracujících v oblasti sociálního apoštolátu po celém světě. Byla to příležitost, aby se prodiskutovalo, jak posílit spolupráci při rozvoji sociálního apoštolátu v Africe a na Madagaskaru. Před začátkem fóra se ignaciánská rodina sešla, aby identifikovala a přesně formulovala ideje a plány, jež měly být předloženy valnému shromáždění, a po skončení fóra se opět setkala, aby prostudovala jeho závěry. Ignaciánská rodina se již účastnila tří setkání, která předcházela onomu v Keni – v Bombaji (2004), v Porto Alegre (2005) a v Caracasu (2006).

Jubilea

P. Josef Čupr	Kolín	18. 3.	35 let kněžství
P. Jiří Šolc	Hostýn	13. 3.	25 let kněžství
P. Pavel Bačo	Olomouc	6. 4.	5 let kněžství
P. Cyril John	Praha	6. 4.	5 let kněžství
P. Josef Stuchlý	Brno	6. 4.	5 let kněžství
P. Petr Havlíček	Praha	14. 3.	35 let

Srdečně blahopřejeme

Seznam podporovatelů od 19. 12. 2006 do 31. 1. 2007

Vít Kuběna; Marie Nováčková, Praha; A. Pokorná-Březinová, Uherské Hradiště; Miroslav Jirů, Brno; RNDr. Anna Sekaninová; Miroslava Štěrbová, Třebouchovice pod Orebem; Vít Křenek, Vsetín; Jana Roschová; Vlasta Kurková, Ostrava-Heřmanice; Radek Pavelka, Bánov; Rudolf Týžek, Brno; Jindřich Rajnoch, Praha; Věra Mikulíková, Žákovice; Jasna Procházková, Praha; P. Stanislav Richter, Moravec; Věra Mášková, Praha; Helena Hrdličková, Rosice u Brna; KVŘP mužských řeholí ČR, Praha; PhDr. O. A. Kukla, Praha; Karel Nový, Praha; Marie Rádlová, Praha; Miloslav Veselý, Perná; Římskokatolická farnost Kunovice; Vanda Ovečková, Ostrava-Poruba; Ing. Václav Lisý, Praha; S. Bulíková, Praha; Ladislav Vavřinová, Týnec nad Labem; Marta Pavlů, Lomnice u Tišnova; Marie Blechová, Ivančice; P. Jan Kutáč, Velehrad; Prof. PhDr. Josef Kolmaš, DrSc., Praha; Nadace Dobré dílo sester sv. Karla Boromejského, Praha; Václav Brich, Košátky; Sestry CJ, Horní Maxov; Jan Chmelař, Česká Lípa; MUDr. Venuše Šmejkalová, Čáslav; Stanislav Tománek, Jestřabí; Mgr. Zuzana Doležalová, Ostrava; Římskokatolická farnost Luže; Zdenka Cingálková, Uherský Brod; Miloslav Popelka, Jalubí; Josef Šindar, Tišnov; Marie Jakoubková, Jihlava; Marie Niedermertlová, Příbyslav; Šamonilovi, Rájec-Jestřebí; Vít Machálek, Brno; Jarmila Zindulková, Blansko; Marie Musílková, Praha; Stanislav Přikryl, Praha; Jindřich Kania, Znojmo; Věra Kalná, Říčany; Aleš Wagenknecht, Kolín; Jiří Bouška, Praha; PhDr. Libuše Váňová, Benešov; Vítězslava Kubičková, Květná; Zdeněk Sychra, Pardubice; Společnost dcér křesť. lásky, Litomyšl; Antonín Špulák, Červený Kostelec; Ing. Štefan Richter, CSc., Říčany; Kristina Krupová, Český Těšín; Jindřiška Svobodová, Praha; Karel Polášek, Ostrava; Marie Nováková, Praha; Karel Stein, Děčín-Bělá; Marie Pavlů, Brno; JUDr. Zdeněk Chudoba, Nové Město na Moravě; Anna Bezchlebová, Dolní Podluží; Oldřich Výborný, Jihlava; Vlasta Kmentová, Kolín; Sestry voršilky, Jiřetín pod Jedlovou; František Hradil, Stará Ves; Johnovi, Česká Třebová; Petr Štolle, Praha; Miloš Homoláč, Praha; František Bršlica, Uherské Hradiště; Kovaříkovi, Brno; Jan Vaněk, Bruntál; Sestry Těšitelky BSJ, Rajhrad; Marie Hrunková, Praha; Ing. Ladislav Malinka, Brno; Naděжда Doksanová, Praha; Josef Sýkora, Kroměříž; Bohumír Karásek, Brodek u Přerova; Ladislav Pilka, Brno; Vlasta Dědková, Dobruška; Josef Polnický, Doudleby nad Orlicí; Jan Kunert, Dolní Čermná; Josef Jakubíček; Petr Antony; Ludmila Vencálková, Bystřice pod Hostýnem; Ing. Ludvík Motyčka, Brno; Antonín Duda, Rosice nad Labem; Marie Chalupníková, Praha; Školské sestry de N. D., Praha; Daniel Soukup, Praha; František Fojtů, Šternberk; František Kočtář, Luboměř; Římskokatolická farnost Budišov u Třebíče; Anna Palová, Frýdek-Místek; Božena Měrková, Ostrava; Josef Polnický, Nová Ves; Bedřich Jagoš, Popovice; Ludmila Lagová, Strážnice; Vladislav Ehrlich; František Jaroš, Praha; Ing. Rudolf Kaláb; Česká provincie SSJ, Olomouc; Anna Čunková, Lazy; Jan Svoboda, Ostrava; Jarmila Bernardová, Opava.

Všem dárcům upřímně děkujeme